

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยปัจจุบันยังอยู่ในสภาพที่กำลังจะปรับปรุงให้พัฒนาก้าวหน้าอีกหลายด้าน เพื่อให้สมาชิกในสังคมได้ใช้ชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และทั้งมีความสามารถรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง และต่อสังคมอีกด้วย ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจึงนับว่าเป็นเวลาที่น้อยเกินไปสำหรับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทัศนคติของคนในสังคมเดิม ผู้ซึ่งเคยใช้ชีวิตแบบหนึ่งให้หันมาใช้ชีวิตอีกแบบหนึ่งที่ถูกต้องและมีระเบียบมากกว่าได้

แต่สภาพความเป็นอยู่ที่สังคมไทยเคยมีมาแต่โบราณกาลนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายนัก ทั้งนี้เพราะภูมิอากาศและภูมิประเทศมีอิทธิพลต่อคนไทยอย่างมากมาย ทำให้สังคมไทยขาดความกระตือรือร้นเสียเป็นส่วนใหญ่ และมักจะไม่คำนึงถึงระเบียบและความรับผิดชอบที่ตนควรจะมีต่อสังคม จนบางครั้งอาจจะกระทำสิ่งใด ๆ ที่สร้างความลำบากให้แก่ผู้อื่นได้ หรือการกระทำบางครั้งอาจจะมีผลเสียเป็นระยะเวลายาวนานจนถึงรุ่นลูกหลานก็เป็นได้ การที่คนเราจะใช้ชีวิตที่ถูกต้องนั้นเขาจะต้องมีความเจริญทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ควรจะเป็นทางที่จะทำให้ทุกคนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีระเบียบและมีความรับผิดชอบมากขึ้นทั้งต่อตนเองและต่อสังคม ดังนั้นเราควรที่จะเริ่มสร้างทัศนคติเหล่านี้ให้แก่คนในสังคมอย่างแท้จริง ให้ทุกคนเห็นความสำคัญของตนเอง ถ้าวาคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่จะมีบทบาทเท่าเทียมผู้อื่นได้ เพื่อที่จะสร้างความกระตือรือร้นและไม่ละเลยต่อหน้าที่ที่ตนควรจะมีต่อสังคม แต่การปลูกฝังทัศนคติเหล่านี้ควรจะได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ซึ่งหมายถึงรัฐบาลและประชาชน ทั้งเยาวชนที่กำลังเติบโตขึ้นมารับผิดชอบต่อสังคม และผู้ใหญ่ที่กำลังชวนช่วยสร้างความสุขในชีวิต และรับผิดชอบต่อสังคมในปัจจุบัน

การศึกษาจะเป็นหนทางสำคัญที่จะพัฒนาคนในสังคมทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ความเป็นอยู่ที่ทัศนคติ ความรู้ทางด้านการปกครอง การจัดแนวการศึกษาของแต่ละประเทศจึงไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายและปัญหาของแต่ละประเทศนั้น ซึ่งรวมถึงสภาพและความเป็นอยู่ของแต่ละประเทศอีกด้วย การศึกษาที่จัดขึ้นสำหรับเด็กนั้นไม่มีปัญหาอะไรมากนัก เพราะทุกคนให้ความสนใจและสนับ

สนับสนุน เด็กมักจะได้รับการศึกษาที่จัดไว้เป็นลำดับชั้นอย่างมีระเบียบอยู่แล้ว แต่ถึงกระนั้นก็ตามควร
จะเพ่งเล็งในด้านการสร้างทัศนคติและทัศนวิสัยที่ดีให้แก่เด็ก และเนื่องจากสังคมไทยเป็นสังคมที่
เพิ่งจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น การให้การศึกษาแก่เด็กฝ่ายเดียวจึงไม่เพียงพอ การให้
การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ที่มีความสำคัญไม่ใช่น้อย ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลสามประการคือ

๑. ยังมีผู้ใหญ่ที่อ่านหนังสือไม่ออกอยู่เป็นจำนวนมาก
๒. ยังขาดผู้ใหญ่ที่มีความรู้ในด้านความเป็นอยู่ที่ดี ทำให้ประชาชนขาดพลานามัยที่แข็งแรง
๓. ยังขาดผู้ใหญ่ที่มีความรู้ทันต่อเหตุการณ์ของโลก หรือมีความรู้ความสามารถที่จะ
วินิจฉัยได้ว่าอะไรผิดอะไรถูก อะไรควรเชื่อและอะไรไม่ควรเชื่อ ซึ่งสาเหตุ
อันนี้เป็นสาเหตุที่ทำให้คนในสังคมขาดวิจรรณญาณที่ถูกต้อง

จุดอ่อนสามประการนี้เองที่ทำให้สังคมไม่ได้รับผลการพัฒนาเท่าที่ควรจะได้ ดังนั้นการให้
การศึกษาแก่ผู้ใหญ่จึงควรได้รับความสนใจและให้การสนับสนุน

ปัจจุบันตัวกลางที่จะนำความรู้เหล่านั้นไปให้แก่ประชาชนได้ดีที่สุดคือสื่อมวลชน (Mass
Media) อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ฟิล์ม และโทรทัศน์ ตัวกลางเหล่านี้จะสื่อสารติดต่อไป
ยังบุคคลต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ นำความรู้ ความคิด ขาวสารและ
ความบันเทิงไปยังส่วนต่าง ๆ ของสังคม ทำให้เกิดความรู้ความสามารถ เกิดความเข้าใจอันดี
เกี่ยวกับหน้าที่ตนมีส่วนรับผิดชอบต่อสังคมที่อาศัยอยู่ ดังที่ Loran C. Twyford เคยกล่าว
ไว้ว่า

"การสื่อมวลชนควรจะเป็นวิธีการที่จะทำให้การศึกษาแก่ประชาชนในด้าน
ชีวิต ความเป็นอยู่ การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ และการจัดการศึกษาเป็นครั้ง
คราวตามความต้องการของประชาชนและสิ่งแวดล้อมทางสังคม นอก
จากนั้นยังหมายถึงการแนะนำในค่านาชีพต่าง ๆ และให้คำปรึกษาการ
แก้ปัญหาส่วนตัว"

โทรทัศน์จึงถือว่าเป็นตัวกลางที่จะทำหน้าที่ได้อย่างดี เพราะโทรทัศน์เปรียบเสมือนหนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์และวิทยุรวมกัน คือประชาชนสามารถได้รับทั้งข่าวสาร ภาพ และเสียงในขณะเดียวกันพร้อมกันทีเดียว ทำให้ผู้รับเกิดความเชื่อถือในสิ่งที่ตนได้รับอยู่มากขึ้น ดังนั้นในสังคมต่าง ๆ จึงมักใช้โทรทัศน์เป็นสื่อกลางในการให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างแพร่หลาย รวมทั้งประเทศที่กำลังพัฒนา ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์มีคุณสมบัติที่เด่นดังนี้คือ^๑

๑. สามารถสื่อสารไปยังชนกลุ่มใหญ่ที่กระจุกกระจายได้โดยไม่จำกัดจำนวนและในเวลาเดียวกัน นอกจากนั้นยังสื่อสารไปได้ในระยะไกลพอสมควร
๒. สามารถให้ประสบการณ์แก่ผู้รับได้มาก ทำให้ผู้รับมีประสบการณ์อย่างกว้างขวาง เกิดความรู้ทั้งในด้านการดำรงชีวิต อยู่อย่างมีความสุข และมีความรู้ในวิชาชีพของตน
๓. โทรทัศน์มีคุณสมบัติของ สื่อทัศนศึกษาอย่างครบถ้วน คือให้ข่าวสารแก่ผู้รับทั้งทางคำบรรยาย สัทสัมพันธ์ทางตาและหู สามารถสร้าง Concrete Experience ได้ดี

โทรทัศน์จึงมีอิทธิพลต่อประชาชนมาก และมีอิทธิพลโดยตรงต่อการยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้นคือ^๒

๑. ช่วยยกระดับการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางนอกเหนือไปจากตำราเรียน
๒. แพร่ขยายความรู้ไปยังผู้รับเป็นจำนวนมาก ๆ ได้

^๑Jeremy Howell, "The Use of Television in Agricultural Extension", Educational Television International, (Vol. 4 No. 2, June 1970, Pergamon Press Ltd.), pp. 6 - 7.

^๒เฉลิม สุทธิรักษ์, ความสำคัญของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์", หน้าที่และความรับผิดชอบของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ (โรงพิมพ์กรมการทหารสื่อสาร พระนคร พ.ศ. ๒๕๐๐)

๓. ขวยให้ประชาชนมีความรู้ ความคิดเห็นที่ทันสมัย ทันต่อความก้าวหน้าของโลกทั้งใน
ด้านประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ มนุษยวิทยา วิทยาศาสตร์ สังคมและศาสนา

และในสังคมปัจจุบัน สตรีเป็นกลุ่มชนที่กำลังจะมีบทบาทเพิ่มขึ้นอยู่ในด้านการศึกษา
การเศรษฐกิจ ด้านสังคม และตลอดจนในด้านการปกครอง ถึงแม้ว่าสตรีส่วนใหญ่เหล่านั้นจะมีอาชีพ
เฉพาะตนเอง แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่สามารถที่จะละทิ้งหน้าที่ดั้งเดิมของสตรีได้ นั่นคือหน้าที่แม่บ้าน
คือการให้กำเนิดทารก การเลี้ยงดูและให้การศึกษารวมถึงให้เด็กที่จะโตเป็นผู้ใหญ่มีสติสัมปชัญญะก็
มีความรู้ มีความรับผิดชอบ พอที่จะทำหน้าที่ของตนต่อสังคมในอนาคตได้ นอกจากนั้นแม่บ้านเหล่านี้ยัง
ต้องดูแลความเป็นอยู่ภายในครอบครัว สามารถทำให้สมาชิกในครอบครัวมีความสุขทั้งทางราง
กายและจิตใจ สมาชิกทุกคนจะได้มีพื้นฐานที่ดีทั้งทางด้านอารมณ์และกำลังกาย เพื่อจะได้ปฏิบัติหน้าที่
ที่การงานให้ดียิ่งขึ้น ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของสังคมก็เป็นสิ่งสำคัญที่แม่บ้านจะต้องทราบ เพื่อจะ
ได้มีความรู้ทันต่อสภาพการณ์ในสังคม สามารถจัดระบบชีวิตของตนเองและครอบครัวได้อย่างเหมาะสม
ตามองอย่างผิวเผินแล้วบางครั้งเราจะเห็นว่าหน้าที่เหล่านี้ไม่มีความสำคัญเท่าใดนัก แต่ถาจะ
พิจารณาให้ลึกซึ้งแล้วจะเห็นว่าหน้าที่เหล่านี้มีความหมายและมีความสำคัญอยู่มาก เพราะบ้านเป็น
สังคมพื้นฐานที่จะกลายเป็นสังคมใหญ่ต่อไป เป็นแหล่งที่จะผลิตกำลังของสังคมซึ่งจะมีคุณภาพดีหรือไม่
นั้นก็ขึ้นอยู่กับพื้นฐานเหล่านี้เป็นสำคัญ เพราะฉะนั้นแม่บ้านในสังคมปัจจุบันจึงไม่มีความหมายเฉพาะ
แต่หุงอาหาร รักษาร้านเรือนให้สะอาดน่าอยู่เท่านั้น แต่มีความหมายลึกซึ้งและมีความสำคัญมากต่อ
สังคมทุกวันนี้

แต่ในสังคมตะวันออก แม่บ้านมักจะไม่มีบทบาทในการเป็นผู้นำเท่าใดนัก ส่วนใหญ่จะเป็น
ช่างเฝ้าหลังเสียมมากกว่า ทั้งนี้สาเหตุเนื่องจากแม่บ้านส่วนใหญ่ยังขาดความรู้อยู่มาก ขาดความ
สามารถในการตัดสินใจ ขาดวิจาร์ญาณ ดังนั้นในสังคมที่ตองการยกระดับการศึกษาของประชาชน
จึงมักจะมีวัตถุประสงค์ที่จะยกระดับความรู้ความคิดเห็นและบทบาทของแม่บ้านในสังคมให้สูงขึ้น
ดังเช่นในสังคมญี่ปุ่น ก็ได้จัดรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาแก่แม่บ้านญี่ปุ่นโดยเฉพาะ โดยมีจุดมุ่ง

^๑ Lewis Miller, Cliber Taby, & Kanji Hatano, Adult Educational and Television (London: National Institute of Adult Education, England and Wales in Collaboration with UNESCO, 1966) pp. 122 - 127.

หมายคือต้องการสอนให้เขามานึกเป็น มีชีวิตองการให้ได้รับเนื้อหาของรายการที่จัดขึ้นเท่านั้น แต่ต้องการให้รายการแต่ละครั้ง เป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้ดูสามารถคิดเองได้ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับประชาชนของเขาในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมต่อไป รายการทุกรายการจึงพยายามผลิตขึ้นมาในรูปแบบที่จะนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตในสังคมและชีวิตประจำวันได้

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่ชอบทำอะไรตามสบายจนบางครั้งขาดระเบียบ ขาดความรับผิดชอบที่ควรจะมี การให้การศึกษาจึงสำคัญ โดยเฉพาะการศึกษาทางค่านิยม การใช้โทรทัศน์ในการให้การศึกษาจึงมีอิทธิพลมาก ทั้งในค่านิยม วิทยาการใหม่ ๆ ทักษะ ความเชื่อถือและความสนใจ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่ประชาชนสร้างขึ้นจะมีผลสะท้อนต่อการพัฒนาประเทศอย่างมาก เพราะประเทศจะมีระเบียบ มีความเจริญรุ่งเรืองหรือไม่ยอมขึ้นอยู่กับกำลังคนเป็นสำคัญ ถ้ากำลังคนที่ผลิตขึ้นมีระเบียบ มีทักษะที่ดีคือสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มีความสามารถในการพิจารณาว่าอะไรผิดอะไรถูกต้อง มีความขยันหมั่นเพียรแล้ว ประเทศนั้นก็ย่อมจะมีการพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโทรทัศน์จึงจะมีอิทธิพลต่อบุคคลเท่านั้น แต่มีอิทธิพลต่อประเทศชาติในค่านิยม กำลังคน สังคม เศรษฐกิจ และการปกครองอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการสำรวจและวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการที่จะทราบวาสถานีโทรทัศน์ทั้ง ๔ สถานีในพระนครและธนบุรี ได้แก่ ไทยโทรทัศน์ของ ๔ โทรทัศน์กองทัพบกของ ๗ ไทยโทรทัศน์สี่ช่อง ๓ และ โทรทัศน์สี่ช่องทัพบกของ ๕ ได้เสนอรายการที่เป็นประโยชน์และให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างไรบ้าง มีมากน้อยเพียงไร นอกจากนี้ยังได้ทำการสำรวจการรับชมโทรทัศน์ของแม่บ้านในพระนครและธนบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังนี้คือ

๑. เพื่อสำรวจรายการที่เป็นประโยชน์ และมีคุณค่าทางการศึกษาของสถานีโทรทัศน์ทั้ง ๔ สถานี
๒. เพื่อเปรียบเทียบปริมาณของรายการต่าง ๆ ที่ทางสถานีโทรทัศน์ทั้ง ๔ จัดขึ้น
๓. เพื่อศึกษาความสนใจ ความคิดเห็น ความรู้และประโยชน์ที่แม่บ้านได้รับจากการรับชมรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ

๔. เพื่อศึกษาว่าปริมาณรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ที่จัดขึ้นนั้นสามารถสนองความต้องการและความสนใจของแม่บ้านได้มากน้อยเพียงไร และการรับชมรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ สามารถยกระดับความสามารถและบทบาทของแม่บ้านในสังคมได้สูงขึ้นหรือไม่
๕. เพื่อเป็นแนวทางหรือขอเสนอแนะสำหรับสถานีโทรทัศน์ในการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้มีความเหมาะสมต่อการศึกษาคือแม่บ้านอย่างแท้จริงต่อไป

คุณค่าของวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

การสำรวจคุณค่าทางการศึกษาของรายการโทรทัศน์ที่จะมีต่อแม่บ้านนั้นยังไม่เคยมีการสำรวจมาก่อน จะมีก็แต่เฉพาะลักษณะการดูโทรทัศน์เท่านั้น ผู้เขียนจึงคิดว่าการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ เพื่อให้รายการโทรทัศน์ที่เสนอต่อผู้ชมมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ นอกจากนั้นผู้เขียนยังคาดว่าจะทราบถึง

๑. ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลักษณะการชมโทรทัศน์ของแม่บ้าน ตลอดจนรสนิยม ความสนใจในการเลือกชม
๒. รายการโทรทัศน์ต่าง ๆ ในประโยชน์และความรู้ทางค่านิยม (Social Education) แก่แม่บ้านได้มากน้อยเพียงใด และสามารถยกระดับความรู้ ความสามารถ และบทบาทของแม่บ้านในสังคมให้สูงขึ้นหรือไม่
๓. ความคิดเห็นและขอเสนอแนะของแม่บ้านที่มีต่อรายการโทรทัศน์ที่จัดอยู่ในปัจจุบัน
๔. เป็นแนวทางในการเสนอแนะการจัดและปรับปรุงรายการโทรทัศน์ให้มีความสอดคล้องยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมอิทธิพลจากสื่อมวลชนชนิดนี้ให้เป็นไปในทางที่ดีและมีประโยชน์อย่างจริงจัง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษารายการต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ของสถานีโทรทัศน์ ทำการสำรวจทั้ง ๔ สถานี ได้แก่ สถานีไทยโทรทัศน์ของ ๔ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกของ ๓ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ ๕ และทำการศึกษาถึงการรับชมรายการโทรทัศน์ของแม่บ้านรวมทั้งคุณค่าทางการศึกษาที่แม่บ้านจะได้รับ

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้คือ

๑. การสำรวจรายการต่าง ๆ ของสถานีโทรทัศน์ทั้ง ๔ สถานี คือสถานีไทยโทรทัศน์ของ ๔ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ ๘ กองทัพบกของ ๗ สถานีไทยโทรทัศน์สีของ ๓ และจะทำการสำรวจภายในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๑๔ จากเอกสารการจัดแผนผังรายการและการออกรายการของสถานี
๒. ใช้แบบสอบถามสำรวจความสนใจและความคิดเห็นที่เมฆามมีต่อการรับชมรายการโทรทัศน์ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ปี ๒๕๑๓ โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ - ๗ ในโรงเรียนราษฎร์ ๘ โรงเรียน จำนวน ๑,๓๐๐ ชุด เพื่อใช้เป็นสื่อกลางส่งต่อไปยังเมฆามอื่นที่หนึ่ง

คำจำกัดความ

รายการโทรทัศน์ หมายถึงรายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้นทุกประเภทเพื่อความบันเทิงและประโยชน์ต่อผู้รับชม ความบันเทิงและประโยชน์ที่จะได้รับจากรายการโทรทัศน์มากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของรายการแต่ละประเภท รายการโทรทัศน์ทั้งหมดแบ่งออกเป็น ๑๕ ประเภท ดังนี้

๑. รายการข่าวต่าง ๆ
๒. รายการธรรมหรือศาสนาต่าง ๆ
๓. รายการเพื่อสตรี
๔. รายการแฟน
๕. รายการอภิปรายต่าง ๆ
๖. รายการสุขภาพจิตและอนามัย
๗. รายการดนตรี เพลง และศิลปะ
๘. รายการภาษาและวรรณคดี
๙. รายการความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์

๑๐. รายการทนายปัญหาต่าง ๆ
๑๑. รายการภาพยนตร์สารคดี
๑๒. รายการภาพยนตร์บันเทิง
๑๓. รายการละคร
๑๔. รายการโฆษณาสินค้า
๑๕. รายการกฎหมายสำหรับประชาชน
๑๖. รายการพิเศษในโอกาสต่าง ๆ
๑๗. รายการโทรทัศน์การศึกษาของเทศบาลนครกรุงเทพ
๑๘. รายการสำหรับเด็ก
๑๙. รายการกีฬาต่าง ๆ

คุณค่าทางการศึกษา หมายถึง รายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ทางค่านิยม (Social Education) และเป็นประโยชน์ต่อแม่บ้านผู้รับชมเพื่อจะช่วยให้เสริมสร้างความรู้ ความสามารถ และบทบาทของแม่บ้านให้สูงขึ้น

รายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้นนี้มีจุดมุ่งหมายต่างกันแล้วแต่ลักษณะของรายการแต่ละประเภท บางรายการมุ่งจะให้ผู้รับชมทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเป็นไป ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโลกอย่างรวดเร็ว เช่น รายการข่าวต่าง ๆ บางรายการมุ่งจะให้ผู้รับชมเกิดสุนทรียภาพและความงาม เช่น รายการเพลงและศิลปะต่าง ๆ บางรายการก็มุ่งที่จะให้ผู้รับชมเกิดคติธรรม เช่น รายการธรรมบางรายการก็มุ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้รับชมมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ ได้แก่ รายการสุขภาพจิต บางรายการก็มุ่งที่จะให้ผู้รับชมมีความสามารถในการปรับปรุงความเป็นอยู่ในครอบครัวให้ดีขึ้น เช่น รายการสุขภาพและอนามัย เป็นต้น และในบางรายการก็มีจุดมุ่งหมายหลายอย่าง รวมกันอยู่ในรายการเดียว

แม่บ้าน

หมายถึงสตรีที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป และได้ทำการสมรสแล้ว มีอาชีพ
ต่าง ๆ กัน เช่น ครู แพทย์ พยาบาล แม่ครัว ค้าขาย หรือรับจ้างทำงาน
เป็นคน และมีพื้นฐานหรือระดับการศึกษาต่างกันด้วย